

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	รูปแบบการพัฒนาครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3
ผู้วิจัย	นางสุนันทา บุญประสิทธิ์
คณะกรรมการที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร.พนัส หันนาคินทร์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนิศ มีศรีสวัสดิ์
สาขา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2548

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย คือ เพื่อการศึกษาความต้องการและสร้างรูปแบบการพัฒนาครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 เนื้อหาที่ทำการวิจัย 4 ด้านคือ ด้านหลักสูตรและการใช้หลักสูตร ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการพัฒนาตนเอง

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือช่วงที่ 1 ศึกษาความต้องการพัฒนาครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูใน

สถานศึกษา

ชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 1,062 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง

จำนวนครู 278 คน โดยใช้แบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 4 ระดับ สถิติที่ใช้ในการ

วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ช่วงที่ 2 นำความ

ต้องการที่อยู่ในอันดับระดับสูงสุด 3 ลำดับแรกไปสร้างแบบสอบถามเพื่อขอข้อเสนอแนะ

แนวทางแก้ไขความต้องการจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน มาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการ

พัฒนาครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 แล้วนำเสนอต่อกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

เพื่อขอรับความเห็นชอบ

ผลของการวิจัยพบว่า

ความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีความต้องการอันดับสูงสุดคือ ด้านการวัดผลและประเมินผล รองลงมาคือด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาตนเอง และส่วนด้านหลักสูตรและการใช้หลักสูตรมีความต้องการอันดับน้อยที่สุด

รูปแบบการพัฒนาครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มีดังนี้

ด้านหลักสูตรและการและการใช้หลักสูตร คือ มีคู่มือครู แผนการสอน หรือเอกสาร ประกอบหลักสูตรทุกสาระการเรียนรู้ไว้ให้ครูอย่างเพียงพอ จัดเอกสารคู่มือครูและ วารสารวิชาการเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูไว้ใช้อย่างเพียงพอ จัด ประชุมสัมมนาปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตร หาแนวทางแก้ไขและดำเนินการแก้ไข

ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน คือ การจัดงบประมาณ วัสดุ เครื่องมือ เครื่องใช้ ใน การทำสื่อการเรียนการสอนให้ครูตามความจำเป็น ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ในด้านการผลิต การใช้สื่อในด้าน คอมพิวเตอร์และเครือข่ายคอมพิวเตอร์

ด้านการวัดผลและประเมินผลคือ การมีเอกสารวิชาการเกี่ยวกับการวัดผลและ ประเมินผลที่หลากหลายกลุ่มสาระ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลตาม แนวของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้มีการนำผลการประเมินนั้นไปใช้ ปรับปรุงแก้ไขโครงการพัฒนาครูในโอกาสต่อไป

ด้านการพัฒนาตนเอง คือ จัดทำห้องสมุดให้เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้า มีสื่อ หนังสือ และผลงานทางวิชาการเพียงพอต่อความต้องการ ส่งเสริมให้ครูจัดทำผลงานทางวิชาการ เพื่อ เลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความชำนาญทางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษา

Abstract

Thesis Title	Development Model of Teachers in Basic Education Level 1-2 at Nakhon Sawan Education Region 3.
Researcher	Mrs. Sunanta Bunprasith.
Advisory Committee	Prof. Dr. Panas Hannakin, Asst. Prof. Thanas Meesrisawasdi
Program	Educational Administration.
Academic Year	2005

This research aims to study the needs and to develop a model of school teachers in basic education level 1-2 at Nakhon Sawan Education Region 3. The research covered 4 aspects, namely, curriculum and application, instruction media tools, monitoring and evaluation process, and self development process.

The research was conducted in 2 phases. Phase 1: Studying about the necessity for development of teachers in basic education level 1-2. The universe was 1,062 teachers in primary school level 1-2, and the sampling size was 278 by simple random sampling method by using a 4 - level rating scale questionnaire. The statistics for data analysis were percentage ,mean and standard deviation values. Phase 2: Bringing the 3 most essential needs obtained to generate the new set of questionnaire in order to ask for suggestions and solutions from 7 professionals to create a development model of teachers in basic education level 1-2 at Nakhon Sawan Education Region 3. Then it was presented to the M.Ed. committee for approvement.

The research findings were as follows:

As a whole, the needs were at the high level.

In the curriculum angle there was a need for instructor manual, course outline, or the necessary documents or education journals to be the guideline for teaching processes. Also it required seminar sessions in order to consult about the curriculum from time to time to generate a problem solution and to be finalized by rearranging them.

In the angle of instruction media tools there was a need for a certain budget allocation to buy new tools as necessary, to encourage and support the use of new technology to organize the learning activity, to encourage developing and producing knowledge, also to have access to computer media and computer network.

In monitoring and evaluation angle there was a need for documents concerning the process of monitoring and evaluation, organizing the workshop to evaluate and monitor the outcome according to the Fundamental Curriculum Year 2001, which required the evaluation result to improve and develop a further model.

In self-development angle there was a need for a library that can support further self-research, to have necessarily media, literature and education journals in the library, also to encourage teachers to hold education exhibitions to promote their position. Finally, there was a need for encouraging teachers to have innovation skills in education technology.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร.พนัส หันนาคินทร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนาศ มีศรีสวัสดิ์ คณะกรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งกรุณาให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนความ เอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด รวมทั้งกำลังใจและความห่วงใยที่มอบให้กับผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา เหล่านี้เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยมีความพยายามเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ และ บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

ขอกราบขอบพระคุณประธาน คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้กรุณาชี้แนะแนวทางอันเป็นประโยชน์ รวมทั้งตรวจสอบเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุง กระบวนการ เนื้อหา และเครื่องมือต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบคุณครูสิริรัตน์ วงษ์สุนทร และครูสมสกุล รสชาติ ครูสุขใจ ไพโรจน์และเพื่อนๆ ในห้องที่ให้ความเมตตาเอื้อเฟื้อให้กำลังใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จการศึกษา

ขอขอบคุณ บิดา มารดา ผู้ให้กำเนิด และผู้มีพระคุณ ทำให้เกิดกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนจนประสบผลสำเร็จ

สุนันทา บุญประสิทธิ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
	บทคัดย่อ	๙
	ภาษาไทย.....	
		
	บทคัดย่อ	๙
	ภาษาอังกฤษ.....	
		
	กิตติกรรมประกาศ.....	๑
		
	สารบัญ.....	๑
		
	สารบัญ	๑
	ตาราง.....	
		
	สารบัญ	๑
	ภาพ.....	
		
1	บท	1
	นำ.....	
		
	ความเป็นมาและความสำคัญของ	1
	ปัญหา.....	
	จุดมุ่งหมายของการ	3
	วิจัย.....	
	ขอบเขตของการ	3
	วิจัย.....	
	นิยามศัพท์	5
	เฉพาะ.....	

.....	
ประโยชน์ที่	6
ได้รับ.....	
.....	
2 เอกสารและงานวิจัยที่	7
เกี่ยวข้อง.....	
บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต	8
3.....	
การพัฒนาบุคลากร	13
.....	
ความหมายของการพัฒนา	13
บุคลากร.....	
ความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนา	14
บุคลากร.....	
ความมุ่งหมายของการพัฒนา	17
บุคลากร.....	
หลักและแนวคิดในการพัฒนา	19
บุคลากร.....	
กระบวนการพัฒนาบุคลากรและวิธีการพัฒนา	21
บุคลากร.....	
เนื้อหาและกิจกรรมการพัฒนา	28
บุคลากร.....	
ด้านหลักสูตรและการใช้	28
หลักสูตร.....	
ด้านการจัดสื่อการเรียนการ	35
สอน.....	
ด้านการวัดและ	39
ประเมินผล.....	
ด้านการพัฒนา	41

ตนเอง.....

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
	กระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion : F.G.D)..... 45
	งานวิจัยที่..... 66
	เกี่ยวข้อง.....
	
	- งานวิจัยในประเทศ..... 50
	
	- งานวิจัยต่างประเทศ..... 53
	
	กรอบความคิดในการ..... 54
	วิจัย.....
3	วิธีการดำเนินการ..... 56
	วิจัย.....
	
	ขั้นตอนของการ..... 56
	วิจัย.....
	ประชากรและกลุ่ม..... 57
	ตัวอย่าง.....
	เครื่องมือที่ใช้ในการ..... 58
	วิจัย.....
	การเก็บรวบรวม..... 60
	ข้อมูล.....
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่..... 60
	ใช้.....
4	ผลการวิเคราะห์..... 62
	ข้อมูล.....

..	
สัญลักษณ์ที่ใช้เสนอผลการวิเคราะห์	62
ข้อมูล.....	
การนำเสนอผลการวิเคราะห์	62
ข้อมูล.....	
ผลการวิเคราะห์	63
ข้อมูล.....	
5 สรุปผล อภิปรายผลและ	81
ข้อเสนอแนะ.....	
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	81
.....	
วิธีดำเนินการวิจัย	81
.....	
สรุป	82
ผลการวิจัย.....	
.....	
อภิปราย	83
ผลการวิจัย.....	
.....	
ข้อเสนอแนะ.....	86
.....	
รายการ	87
อ้างอิง.....	
.....	
ภาคผนวก.....	92
.....	
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ	93
วิจัย.....	

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาคู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัด สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3.....	10 3
ภาคผนวก ค แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญสร้าง รูปแบบ..... ประวัติ ผู้วิจัย.....	10 9 11 8

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการพัฒนาครู ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครสวรรค์เขต3จำแนกเป็นราย ด้าน.....	63
4.2	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการด้านที่ 1 หลักสูตรและ การใช้หลักสูตรตามความคิดของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1- 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำแนกเป็นราย ข้อ...	64
4.3	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการด้านที่ 2 การจัดสื่อการ เรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่1- 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำแนกเป็นราย ข้อ...	65
4.4	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการด้านที่ 3 การวัดผล และประเมินผลตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำแนกเป็น รายข้อ...	66
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการด้านที่ 4 การพัฒนา ตนเองตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต3 จำแนกเป็นราย ข้อ.....	67
4.6	แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาสูงสุด3 ลำดับแรกของแต่ละ ด้าน..	69

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	ภาพแสดงกระบวนการพัฒนาบุคลากร	22
2.2	ภาพแสดงกระบวนการพัฒนาบุคลากร	22
2.3	ภาพแสดงการพัฒนาบุคลากรที่มีลักษณะเป็นเชิง ระบบ.....	23
2.4	ภาพแสดงรูปแบบและขั้นตอนในการพัฒนา บุคลากร.....	23
2.5	ภาพแสดงการพัฒนาครูเชิง ระบบ.....	24
2.6	ภาพแสดงขั้นตอนการเลือกสื่อการ เรียนรู้.....	37
2.7	กรอบความคิดในการ วิจัย.....	55
4.1	สรุปความต้องการพัฒนาครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ใน ภาพรวม.....	76
4.2	รูปแบบหลักสูตรและการใช้ หลักสูตร.....	77
4.3	รูปแบบการจัดสื่อการเรียนการ สอน.....	78

4.4	รูปแบบการวัดและ ประเมินผล.....	79
4.5	รูปแบบการพัฒนา ตนเอง.....	80